

ÖZET: Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelikte yer alan "bakmakla yükümlü olduğu kişi" ibaresinin kimleri kapsadığı, nasıl tespit edileceği, bakmakla yükümlü olduğu kişilerin tespit edilmesi için ilgililerden hangi belgelerin istenmesi gerektiği ile bu belgenin hangi kurumdan istenmesi gerektiği hk.(01/07/2015-4509)

Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelikte yer alan ve Devlet memurlarının sağlık, can güvenliği ve engellilik mazeretlerine dayanılarak yapılacak yer değiştirme suretiyle atanmalarına ilişkin hükümlerde geçen "bakmakla yükümlü olduğu kişi" ibaresinin kimleri kapsadığı, nasıl tespit edileceği, bakmakla yükümlü olduğu kişilerin tespit edilmesi için ilgililerden hangi belgelerin istenmesi gerektiği ile bu belgenin hangi kurumdan istenmesi gerektiği hususlarında görüş talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 25/06/1983 tarihli ve 18088 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğin "Sağlık Mazeretine Bağlı Yer Değişikliği" başlıklı 13 ünü maddesinde, *"Memurun sağlık mazeretine dayanarak yer değiştirme talebinde bulunabilmesi için; kendisi, eşi, annesi, babası, bakmakla yükümlü olduğu çocukları ve yargı kararı ile vasi tayin edildiği kardeşinin hastalığının görev yaptığı yerde tedavisinin mümkün olmadığı veya mevcut görev yerinin söz konusu kişilerin sağlık durumunu tehlikeye düşüreceğini eğitim ve araştırma hastanesi veya üniversite hastanesinden alınacak sağlık kurulu raporu ile belgelendirmesi gerekir.*

Sağlık mazeretine dayalı olarak yapılacak yer değişikliğinde memur aynı hizmet bölgesi içinde başka bir hizmet alanına, bu şekilde mazeretin karşılanamaması halinde ise başka bir hizmet bölgesinde kurumca ihtiyaç duyulan ve mazeretinin karşılanabileceği bir hizmet alanına atanabilir." hükmü, "Can Güvenliği Mazeretine Bağlı Yer Değişikliği" başlıklı 14/A maddesinde, *"Memurun can güvenliği mazeretine dayanarak yer değiştirme talebinde bulunabilmesi için; kendisinin, eşinin veya bakmakla yükümlü olduğu çocuklarından birinin bulunduğu yerde kalmasının can güvenliğini tehdit altında bırakacağına adli veya mülki idare makamlarından alınacak belgeyle belgelendirmesi gerekir. Can güvenliği mazeretine dayalı olarak yapılacak yer değişikliğinde memur; aynı hizmet bölgesi içindeki başka bir hizmet alanına, görev yaptığı hizmet bölgesinde ihtiyaç bulunmaması halinde ise diğer hizmet bölgelerine atanabilir..."* hükmü, "Engellilik Durumuna Bağlı Yer Değişikliği" başlıklı ek 3 üncü maddesinde, *"İlgili mevzuatına göre alınan sağlık kurulu raporunda en az yüzde kırk oranında engelli olduğu belirtilen memurlar ile ağır engelli raporlu eşi veya bakmakla yükümlü olduğu birinci derece kan hısımları bulunan memurlar engellilik durumundan kaynaklanan gerekçelere dayalı olarak yer değiştirme talebinde bulunabilir.*

Bu kapsamdaki talepler bu Yönetmelikte yer alan kısıtlayıcı hükümlere tabi olmaksızın kurumların kadro imkânları ve teşkilat yapıları dikkate alınarak karşılanır ve bu haktan bir defadan fazla yararlanılamaz.

Memurun kendisinin veya birlikte yaşadığı eşi ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının engellilik durumunun tedavisi sebebiyle yer değişikliğini talep etmesi halinde, yer değiştirme suretiyle atama yapılacak yerin, memurun ve bu fıkra kapsamındaki yakınlarının engellilik durumuna uygun olması esastır.

Engellilik durumu devam ettiği sürece kurumlarca isteği dışında memurun yeri değiştirilmez. Engellilik durumu ortadan kalkan memurlar hakkında bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümler uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "Tanımlar" başlıklı birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde, "Bakmakla yükümlü olduğu kişi" ibaresi "5 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi ile 60 ıncı maddenin birinci

fıkrasının (c) bendinin (1), (2) ve (7) numaralı alt bentleri ile yedinci ve sekizinci fıkralarının dışında kalan genel sağlık sigortalısının, sigortalı sayılmayan veya isteğe bağlı sigortalı olmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan;

a) Eşini,

b) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çıraklık ve çıraklık eğitimi ile işletmelerde meslekî eğitim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın bu Kanuna göre malû olduğu tespit edilen evli olmayan çocuklarını,

c) Geçiminin genel sağlık sigortalısı tarafından sağlandığı Kurumca belirlenen kriterlere göre tespit edilen ana ve babasını,"şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun "Finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri ve süresi" başlıklı 63 üncü maddesinde, "Genel sağlık sigortalısının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlıklı kalmalarını; hastalanmaları halinde sağlıklarını kazanmalarını; iř kazası ile meslek hastalığı, hastalık ve analık sonucu tibben gerekli görülen sağlık hizmetlerinin karşılanmasını, iř göremezlik hallerinin ortadan kaldırılmasını veya azaltulmasını temin etmek amacıyla Kurumca finansmanı sağlanacak sağlık hizmetleri şunlardır:...." hükmü yer almaktadır. Söz konusu hükümdede genel sağlık sigortalısının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yararlanabileceği sağlık hizmetleri sayılmaktadır.

Bu itibarla,

- Mezkur Yönetmelik'in 13 üncü ve 14/A maddesinde geçen "bakmakla yükümlü olduğu çocukları" ibaresi ile aynı Yönetmeliğin ek 3 üncü maddesinde geçen "bakmakla yükümlü olduğu birinci derece kan hısımları" (çocuklar, anne, baba) ibaresinin kapsamının 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan "bakmakla yükümlü olduğu kişi" ibaresinin kapsamı dikkate alınarak belirlenmesi gerektiği,

- Devlet memurunun çocuğunun, annesinin veya babasının "bakmakla yükümlü olduğu kişi" kapsamında bulunup bulunmadığı hususuna ilişkin belgenin Sosyal Güvenlik Kurumundan talep edilmesi gerektiği,

- Devlet memurunun çocuklarının Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarında eşinin üzerine kayıtlı bakmakla yükümlü olduğu kişi olarak belgelendirilmesi halinde de memurun çocukları sebebiyle sağlık, can güvenliği ve engellilik mazeretine dayanarak yer değiştirme suretiyle atanmayı talep edebileceği ve bu kapsamda yer değiştirme suretiyle atamasının yapılabilmesi,

mütalaa edilmektedir.